

Nové laboratórium na Strojníckej fakulte STU

Začiatkom mája otvorili na Strojníckej fakulte STU v Bratislave laboratórium merania tvarových a rozmerových parametrov. Študenti sa tu učia merať súčiastky pre strojársky a automobilový priemysel a vybrané parametre rôznych látok, ako sú napríklad biopalivá.

V ten istý deň, ako škole pribudol nový softvér PLM od Siemensu, slávnostne sa otvorili aj priestory nového laboratória, ktorého vybudovanie podporila spoločnosť

a Nadácia Volkswagen Slovakia. Okrem zariadení, ako sú 4-osové plnoautomatické stroje CNC, na ktorých môžu študenti vytvárať komponenty z dreva, plastu alebo kovu, pribudne do laboratória aj nový optický merací prístroj na meranie a kontrolu súčiastok, pec na stanovovanie množstva sušiny

v mokrých materiáloch a profesionálny hydraulický lis na zhutnenie prípravkov vlastnej konštrukcie. Na ďalších zariadeniach sa budú študenti vzdelávať v oblasti pneumatických systémov, hydrauliky, elektropneumatiky a elektrohydrauliky.

Podpora firmy, akou je Volkswagen Slovakia, ktorá pracuje so špičkovými technológiami, je pre nás významná. Rozvoj tohto laboratória je pre budúcnosť a uplatnenie našich študentov veľmi dôležitý. Automobilový priemysel na Slovensku potrebuje nových, kvalitných absolventov technických smerov a my mu ich chceme ponúkať, uviedol pri otvorení laboratória prof. Ľubomír Šooš, dekan Strojníckej fakulty STU.

V novom laboratóriu sa bude dať stanovovať množstvo sušiny v mokrých materiáloch, napríklad v biomase, pripravenej vo vrecku na stole.

R

Na Slovensko príde nositeľ Nobelovej ceny

Douglas Dean Osheroff, Američan so slovenskými koreňmi, ktorý získal Nobelovu cenu v roku 1996 za objav supratekutosti v extrémne ochladenom hélíu 3, navštívi Slovensko.

V posledný júnový týždeň tohto roku príde na pozvanie AMAVET-u (Asociácie pre mládež vedu a techniku) a Slovenských elektrární – Enel na Slovensko profesor Douglas D. Osheroff. Stretnutie so stredoškôlkami je naplánované na pondelok **25. júna 2012** o 10.00 na Strojníckej fakulte STU. Odborná verejnosť zo slovenských vysokých škôl sa s ním môže stretnúť 26. júna doobeda na FEI STU.

Zaujal ho svet nízkych teplôt

Pre výskum hélia pri veľmi nízkych teplotách sa D. Osheroff rozhodol na základe projektu, pri ktorom pomáhal Donovi McCullumovi a Walterovi Ogierovi v poslednom ročníku štúdia v Caltechu. Snažili sa vtedy ochladiť hélium na 0,5 kelvina (-272,65 °C). Po skončení projektu Douglasa D. Osheroffa zaujal svet nízkych teplôt.

Nobelovu cenu získal aj vďaka svojej húževnatej ceste za vedou

a aj vďaka skvelému vzdelaniu. Pracoval pod vedením profesora Richarda Feynmana, taktiež nositeľa Nobelovej ceny za fyziku z roku 1965. Tento slávny fyzik ho viedol počas štúdia v Technologickom inštitúte v Kalifornii – Caltechu. Osheroff sa k svojmu profesorovi približoval a neskôr sa mu vyrovnal získaním Nobelovej ceny. S Feynmanom ho však o niečo neskôr spájala ešte jedna vec – obaja pracovali ako vedeckí experti na vyšetrení katastrof raketoplánov: profesor Feynman raketoplánu Challenger a profesor Osheroff raketoplánu Columbia.

Fyzika namiesto medicíny

Douglas Dean Osheroff sa narodil v roku 1945 v Aberdeene. Slovenské korene má zo strany matky, vďaka ktorej si ešte dodnes pamätá niektoré slovenské slová i krátke vety. Narodil sa v rodine lekárov a i napriek tomu, že sa jeho súro-

denci vydali v stopách rodičov a rozhodli sa pre medicínu, Douglasa uchvátila iná veda. Už ako študent strednej školy zostrojil snímač röntgenového žiarenia. Titul BSc. získal v roku 1967 už v spomínanom Kalifornskom technologickom inštitúte – Caltechu. Po štúdiu prestúpil na Cornellovu univerzitu, kde spolu s kolegami Davidom Leem a Robertom Richardsonom spolupracovali na výskume javov prebiehajúcich v hélíu 3 pri teplote blížiacей sa absolútnej nule (-273,15 °C), ktorý im priniesol zisk Nobelovej ceny. Od roku 1987 stále pôsobí na Fakulte fyziky Stanfordovej univerzity v San Franciscu a venuje sa aj otázkam globálneho otepľovania.

R

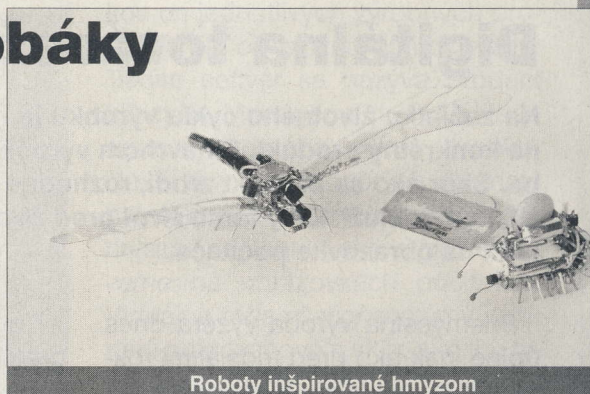

Študentské robotické chrobáky

Nezávisle od príspevku v májovom čísle o robotoch inšpirovaných prírodou nám prišiel do redakcie ďalší príspevok, ktorý si vzal príklad z ríše hmyzu. Jeho autor sa s prototypom zúčastnil aj prezentácie na súťaži Istrobot.

Jedného dňa môjmu bratovi Danielovi, mne a kamarátovi Matejovi Ondrášikovi napadlo zostrojiť robota, ktorý by svojim výzorom a rozmermi pripomínal chrobáka. Išlo nám hlavne o využitie jeho niektorých vlastností. Takáto imitácia by sa dala použiť na štúdium správania sa zvierat alebo, naopak, pri likvidácii škodcov v ťažko dostupných priestoroch. Robotike sa venujeme už niekoľko rokov, ale aj napriek tomu nám miniatúrna konštrukcia a mikropočítač dali zabráť. Na konci našej niekoľkomesačnej práce vznikli v laboratóriu na Katedre fyzikálnej chémie PriF UK v Bratislave dva roboty s názvom *Buggie*. Jeden v tvare chrobáka a druhý vyzeral ako vážka. Keďže sme imitáciu zvierat zobrali doslova, oba roboty majú niekoľko miniatúrnych nožičiek slúžiacich na pohyb. Keď sa tieto nožičky rozvi-

brujú, robot sa pohne. Smer pohybu určuje aktuálny smerový vektor vibračného kmitu. Kamarát síce študuje informatiku, ale brat a ja sme biochemici, a preto sme sa rozhodli aj napriek miniaturizácii vložiť do robota niečo chemické, a tak robot získal vlastnosť niektorých druhov hmyzu – zanechávať pachovú stopu. Tento minirobot je v súčasnosti schopný rýchlo hľadať cestu v bludisku, lákať k sebe chrobáky podľa vydávaného pachu a po rozpoznaní určitého miesta vyložiť svoj náklad v podobe tablety na boj proti škodcom. Druhý robot v tvare vážky dokáže unikať pred svetlom, ešte však bez lietania. Zatiaľ je iba akýmsi konceptom slúžiacim ako predloha k projektu lietajúcej vážky so schopnosťou monitorovať správanie a sociológiu skutočných vážok. Aj napriek to-

Roboty inšpirované hmyzom

mu, že rozmer robotov sa od veľkosti skutočného hmyzu príliš neodlišuje, tieto autonómne strojčky sa nemôžu porovnávať so zložitou a vyspelosťou hmyzu. Máme sa od prírody ešte čo učiť.

Samuel Furka
študent na Katedre Biochémie,
PriF UK v Bratislave

(Pozn. redakcie: Možno si spomeniete na staršie reportáže v *Quarku* z robotických prezentácií *Metodbot* v *Spojenej škole na Metodovej ulici* v Bratislave, ktoré pre bratislavských gymnazistov pravidelne organizovali práve títo bratia – dvojčičky už od prvého ročníka ich štúdia.)

Softvér pre inovatívne technológie do škôl

Po Žilinskej univerzite získala nedávno od spoločnosti Siemens nový priemyselný softvér PLM aj Strojnícka fakulta Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave. Študenti týchto škôl tak majú možnosť pripravovať sa na praktické využívanie inovatívnych technológií, ktoré sa začínajú využívať aj v slovenskom priemysle. Po skončení školy tak nebudú mať problém nájsť si prácu a perspektívne uplatnenie.

Na Strojnícku fakultu STU pribudol softvér v hodnote 1,3 milióna eur. Za dar sa poďakoval dekan fakulty prof. Lubomír Šooš: *Získanie softvéru PLM od spoločnosti Siemens znamená pre našu fakultu a celú univerzitu obrovský kvalitatívny skok. Naši študenti budú mať príležitosť pracovať s technológiami, ktoré slovenský priemysel plánuje zaviesť v blízkej budúcnosti.*

Jeho slová potvrdil aj Vladimír Slezák, generálny riaditeľ Siemens, s. r. o.: *Slovenskí študenti budú môcť pracovať s rovnakým systémom ako najväčšie globálne koncerny a zbierať skúsenosti, ktoré budú prepojením teoretických vedomostí s praktickými poznatkami. Som presvedčený, že to pomôže zvýšiť ich odbornú pripravenosť na prax. A dodal: Dostávate softvér, aby ste pracovali vo virtualite, ale žíte ako v realite.*

VJ

Dekan Strojníckej fakulty STU Bratislava profesor Lubomír Šooš (vpravo) preberá z rúk generálneho riaditeľa firmy Siemens, s. r. o., Vladimíra Slezáka symbolický dar – cenný softvér pre školu.

Owark

Magazín o vede a technike

6/2012 Cena 1,49 €

4 SKVELE
SÚŤAŽE

DIGITÁLNA TOVÁREŇ – život pred životom

PÔVABNÝ
operený tyran

AJ VARENIE
je veda

HĽADANIE
METEORITOV
z Merkúra

9 771335 400001 06